
ILIJA MITIĆ, KONZULATI I KONZULARNA SLUŽBA
STAROG DUBROVNIKA. Historijski institut JAZU, Dubrov-
nik 1973.

Na osnovi dugogodišnjeg istraživanja i proučavanja dubrovačkih konzulata autor je napisao ovu knjigu s ciljem da na temelju bogate građe koja se nalazi u dubrovačkom Historijskom arhivu prikaže, od prvih početaka pa sve do ukinuća Dubrovačke Republike, organizaciju i rad te važne vanjske službe starog Dubrovnika.

Radi preglednijeg prikaza te službe sadržaj je knjige podijeljen u tri dijela. Prvi dio obrađuje političko-ekonomske prilike starog Dubrovnika do ukinuća Republike (1808. g.), kao i razvoj konzularne službe evropskih država do početka XIX. stoljeća, s ciljem da se usporedi konzularna služba Dubrovačke Republike s istom službom u drugim evropskim državama.

U drugom dijelu autor obrađuje konzulate i konzularnu službu starog Dubrovnika do sredine XVII. stoljeća, tj. do velikog potresa iz 1667. g. Iznosi rad te službe za vrijeme mletačke vrhovne vlasti i nakon oslobođenja od nje (1358. g.) do kraja XV. stoljeća, i to ne samo na Balkanu već i na zapadnom Mediteranu, gdje su se pojavili prvi dubrovački konzuli u pomorskim lukama. Zatim govori o dubrovačkim konzulatima tokom XVI. stoljeća prilikom prvog velikog uspona dubrovačke pomorske trgovine na

zapadnom i istočnom Mediteranu, te o poslovanju i organizaciji konzularne službe Dubrovnika toga vremena. Na kraju toga drugog dijela autor iznosi posljedice ekonomskog nazadovanja Dubrovnika do sredine XVII. stoljeća, te u vezi s tim smanjenje broja konzulata i sužavanje te službe u Dubrovačkoj Republici.

U trećem dijelu knjige autor prikazuje konzulate i konzularnu službu starog Dubrovnika na Mediteranu poslije velikog potresa, u vrijeme obnove porušenog i ugroženog Dubrovnika, tokom druge polovine XVII. stoljeća, zatim za vrijeme njegova ekonomskog oživljavanja, u prvoj polovini XVIII. stoljeća, kao i prilikom drugog velikog uspona dubrovačke pomorske trgovine od sredine XVIII. stoljeća do ukinuća Republike. Radi boljeg prikaza organizacije i djelovanja dubrovačkih konzulata u tom zadnjem razdoblju postojanja Republike autor je posebno obradio dubrovačke konzulate na Jadranu, u Italiji, Francuskoj, Španjolskoj, Portugalu i na otocima Ponenta, kao i u Sjevernoj Africi, a posebno na obalama i otocima Levanta, dajući pri tome posebnu ulogu dubrovačkom konzulatu u Carigradu.

Nadalje autor u knjizi iznosi važnost konzula za pomorstvo i trgovinu starog Dubrovnika kao

i organizaciju dubrovačke konzularne službe na Mediteranu od sredine XVII. stoljeća do ukinuća Republike. Zatim govori o dubrovačkim propisima koji se odnose na tu službu, te u prvom redu spominje Pomorski pravilnik i poslove dubrovačkih konzula prema odredbama toga pravilnika, kao i važnost Pomorskog ureda u Dubrovniku za pravilan rad dubrovačkih konzulata. Također je obrađeno i financijsko poslovanje dubrovačkih konzula, i to posebno na istočnom, a posebno na zapadnom Mediteranu, kao i razni poslovi koje su obavljali dubrovački konzuli radi zaštite i proširenja pomorske trgovine i očuvanja nezavisnosti Dubrovačke Republike. Na kraju knjige autor donosi zaključak, opširne bilješke i literaturu, popis slika, te poseban prikaz — popis dubrovačkih konzulata na Balkanu, Mediteranu i Atlantiku s naznakom godine osnivanja, kao i dvije geografske karte na kojima su označeni dubrovački konzulati u XVI. i XVIII. stoljeću. Zatim slijede dva sažetka na

talijanskom i engleskom jeziku kao i popis važnijih imena i mjesta.

Prateći razvo dubrovačkih konzulata autor je zaključio da njihov broj, kao i organizacija, od prvih početaka pa sve do ukinuća Republike jesu vjeran odraz ekonomskog stanja Dubrovnika, tj. njegove trgovine i pomorstva. Po autorovom mišljenju Dubrovačka je Republika, iako po teritoriju mnogo manja od ostalih mediteranskih zemalja, zahvaljujući organiziranom i efikasnom djelovanju svojih brojnih konzula odigrala veliku ulogu u općem razvoju konzularne službe evropskih država, kao i u pomorsko-trgovačkim odnosima između raznih luka i zemalja na Mediteranu.

Tom je knjigom Mitić na znanstven i pristupačan način prikazao konzulate i konzularnu službu starog Dubrovnika, pa iz tog razloga ona je vrijedan doprinos našoj historiografiji, kao i ekonomsko-pravnoj povijesti Dubrovačke Republike.

Josip Luetić

HISTORIOGRAFSKI PRILOZI O SURADNIČKIM VEZAMA DUBROVNIKA I MARCHE U NAJNOVIJEM BROJU ANKONŠKE PUBLIKACIJE »ATTI E MEMORIE«

Dobri međudržavni odnosi između naše zemlje i Italije očituju se na raznim područjima, među kojima i na području znanosti. Sve su učestaliji i znanstveni skupovi i s ove, jugoslavenske, i

s one, talijanske, strane Jadrana, na kojima znanstvenici jedne i druge zemlje iznose rezultate svojih istraživanja. To more, koje nas dijeli, istodobno nas i spaja. Suradnička povezanost ljudi s